

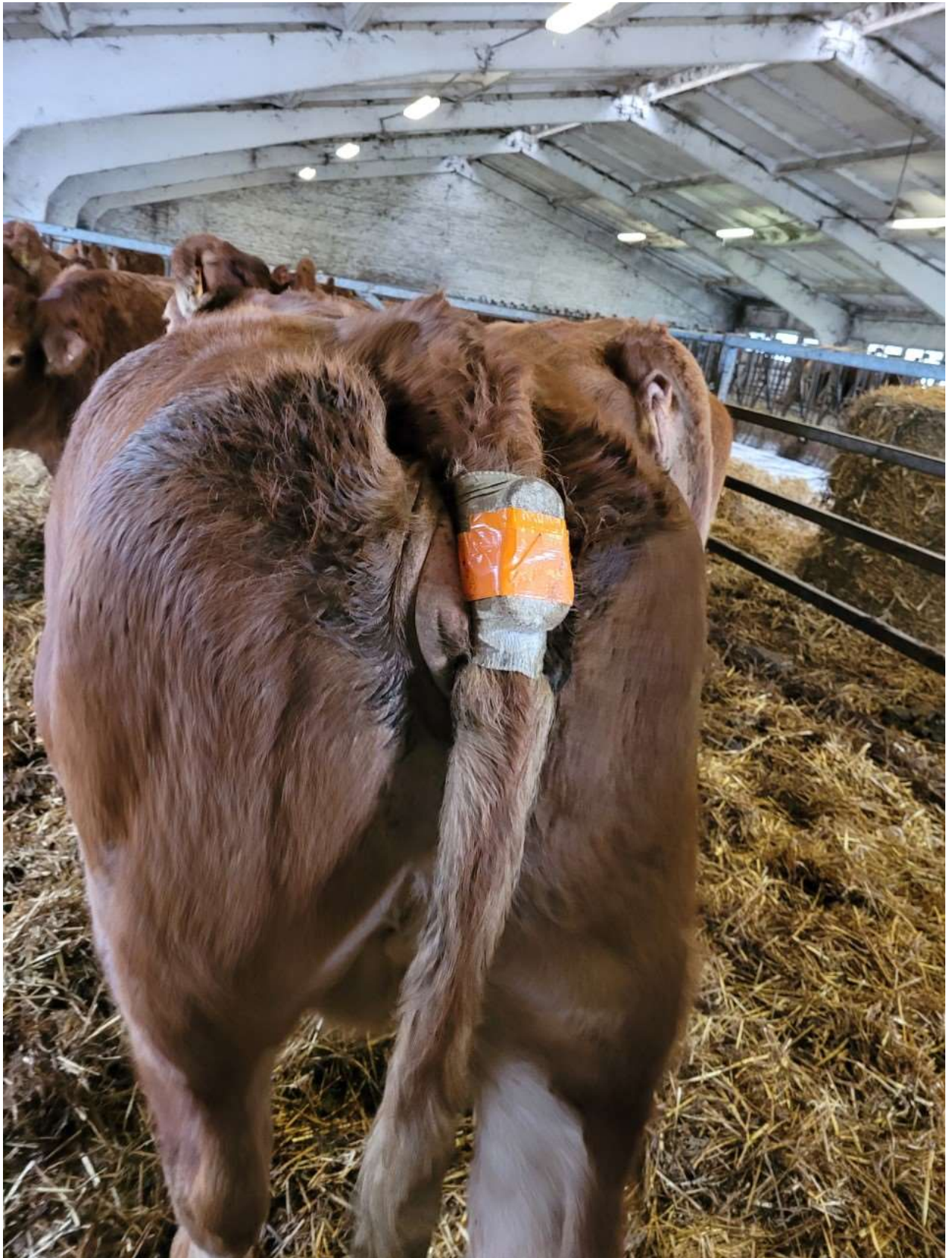
ANKSTYVOJO VERŠIAVIMOSI LAIKO NUSTATYMO SISTEMOS SMARTVEL NAUDOJIMAS PIENINIŲ GALVIJŲ ŪKIUOSE

LSMU „Tęstinio mokymo ir konsultavimo centras“ vykdydamas parodomąjį bandymą „Inovatyvių priemonių taikymas veršiamosi laikui nustatyti mėšinių ir pieninių galvijų ūkiuose“ (Nr. 14PA-KK-18-1-03471) skirtinguose pieninių galvijų ūkiuose įdiegė ankstyvojo veršiamosi laiko nustatymo sistemą SMARTVEL, kuri išpėja ūkininką ar kitą atsakingą darbuotoją apie artėjančią veršiamąsi trumpąja SMS žinute bei balso pranešimu į mobilųjį telefoną. Pastaraisiais metais Lietuvoje mažėjant pieninių karvių skaičiui ir didėjant pieninių galvijų produktyvumui viena iš dažniausių brokavimo priežasčių yra karvių neapsivaisinimas. Neretai karvėms po apsiveršavimo diagnozuojami endometritai, tarpvietės plyšimai. Ūkiuose taip pat identifikuojamas ir veršelių netekimas, ypač telyčių veršiamosi atvejais. Kai kuriuose ūkiuose telyčių veršelių netekimas siekia iki 15-17 procentų.

Naudojant ankstyvojo veršiamosi laiko nustatymo sistemą, identifikuojamas laikas, kuomet patelei prasideda paruošiamoji stadija ir vaisiaus atvedimo stadija. Įprasta, kad nuo pirmųjų veršiamosi požymių iki vaisiaus atvedimo telyčioms paruošiamoji stadija trunka iki 4 valandų, o karvėms iki 2 valandų. Jei per nurodyta laikotarpį karvė ar telyčia neapsiveršiuoja, būtina atlikti apžiūrą ir esant poreikiui suteikti veršiamosi pagalbą. Tai ypač svarbu telyčioms. Ankstyvojo veršiamosi laiko nustatymo sistema SMARTVEL susideda iš sisteminio bloko, kuriame naudojama SIM kortelė bei daviklių. Pieninių galvijų bandose vedant sėklinimo apskaitą ir preliminariai apskaičiavus veršiamosi datą (275-285 dienos po sėklinimo) arba pastebėjus artėjančio veršiamosi pirmuosius požymius (tešmens padidėjimas, pabrinkusi vulvos sritis, atsipalaidavę raiščiai, negausios gleivės) telyčiai arba karvei ant uodegos uždedamas daviklis.

SMARTVEL sistemos sisteminis blokas

SMARTVEL sistemos daviklis pritvirtintas prie karvės uodegos

Likus 20-30 minučių iki artėjančio veršiamosi sistema siūnčia SMS ir balso pranešimus nurodytu telefono numeriu. Jei per nurodytą laiką patelė neapsiveršiuoja, būtina suteikti veterinarinę pagalbą. Parodomąjį bandymo metu ši sistema buvo naudota telyčių veršiamosi laiko identifikavimui. Ūkiuose, kuriuose buvo atlikti bandymai, ženkliai sumažėjo ne tik veršelių netekimas, bet ir veršelių sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis, nes laiku

suteikiant veršiamosi pagalbą (jei veršelis stambus, užsisukęs, užlinkusi kojytė ar kitos priežastys), veršelis nepritraukia vaisiaus vandenų. Taip pat pastebėta, kad po apsiveršavimo, kai suteikiama veterinarinė pagalba, telyčioms greičiau prasideda lytinis ciklas, jos greičiau pradeda rujoti, sutrumpėja laikotarpis nuo apsiveršavimo iki sėkmingo apsivaisinimo. Veršelių sveikatingumui svarbus savalaikis krekenų sugirdymas, o laiku suteikus veršiamosi pagalbą, krekenos taip pat sugirdomos laiku.

Atlikus bandymo metu surinktų duomenų analizę nustatyta, kad laiku suteikus savalaikę veršiamosi pagalbą veršelių gaištamumas ūkiuose probleminio veršiamosi metu vidutiniškai sumažėjo nuo 25,52 proc. iki 2,83 proc. atitinkamai. Tai galima paaiškinti tuo, kad dažniausiai esant apsunkinto veršiamosi pradžiai (kol nesimato vaisiaus vandenų pūslė), neidentifikuojama apsunkinto veršiamosi priežastis bei nenumatoma baigtis, o pagalba suteikiama pavėluotai, kuomet vaisiaus vandenys jau yra patekę į veršelio kvėpavimo takus. Tokiu būdu identifikuojant veršiamosi laiką yra sumažinami laiko nuostoliai, sumažinamas gyvulių brokavimas dėl ne laiku nekvalifikuotai suteiktos veršiamosi pagalbos, užtikrinama gyvūnų gerovė bei sveikatingumas laiku atliekamas krekenų sugirdymas veršeliams, sumažinant ligų pasireiškimą periode po apsiveršavimo. Taigi ankstyvojo veršiamosi laiko nustatymo sistema SMARTVEL įrodė savo privalumus pieninės galvijininkystės ūkiuose ir ją drąsiai galime rekomenduoti naudoti šiuolaikiniuose moderniuose pieno ūkiuose. Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis į Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademijos Stambųjų gyvūnų klinikos vadovą dr. Arūną Rutkauską (el. paštas arunas.rutkauskas@lsmuni.lt; mob. Tel. +370 606 10053).